

JEHO TEMNÉ ESENCE

JANTAROVÉ KUKÁTKO

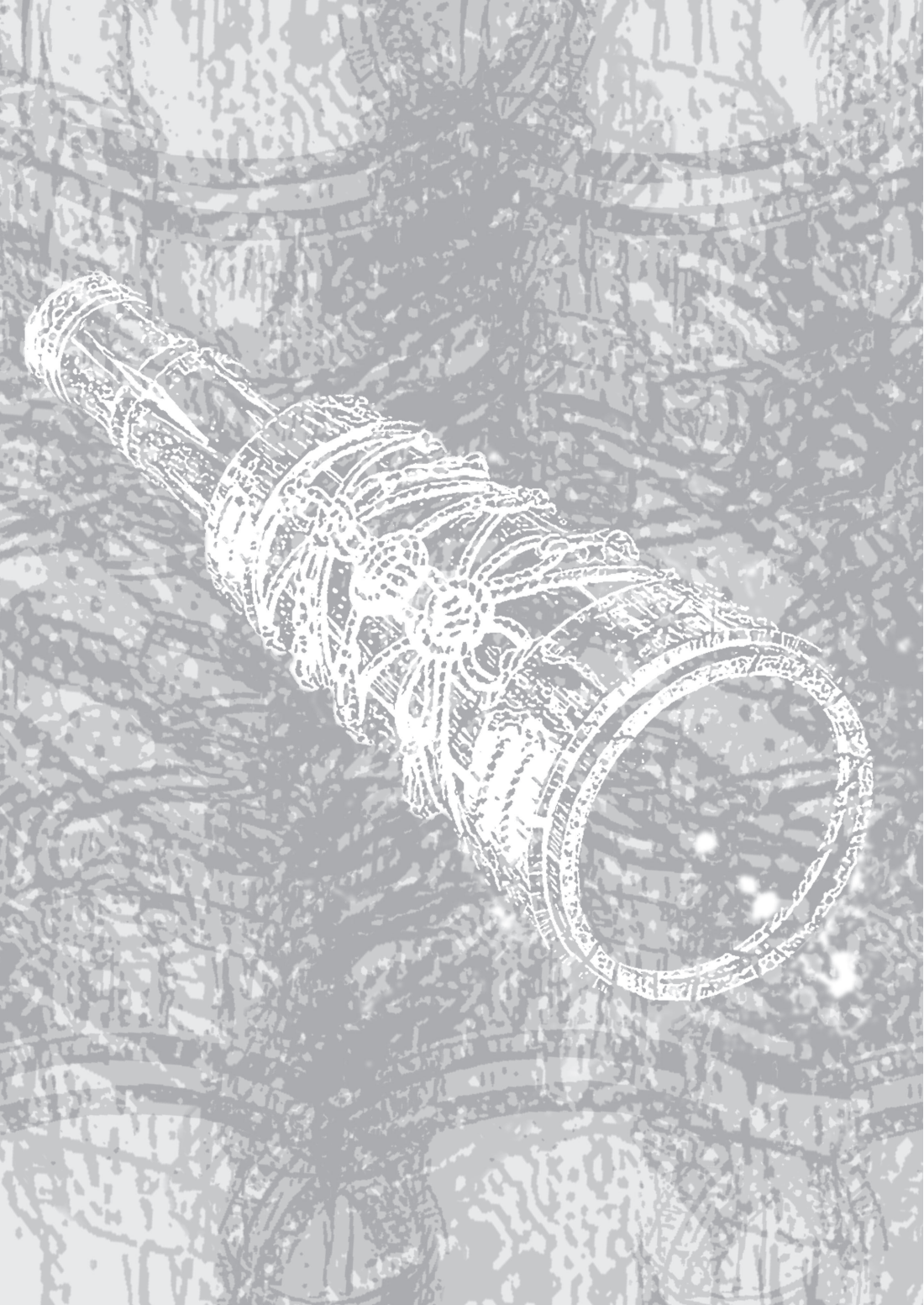
ARGO

Philip Pullman

JEHO TEMNÉ ESENCE

SVAZEK III

ARGO

JEHO TEMNÉ ESENCE

SVAZEK III

JANTAROVÉ KUKÁTKO

Philip Pullman

Přeložila Dominika Křestánová

ARGO

Czech edition © ARGO, 2021

HIS DARK MATERIALS – The Amber Spyglass

Copyright © 2000 by Philip Pullman

Cover illustrations by Davis Scutt

Cover illustrations reproduced by permission of Scholastic Ltd.

Translation © Dominika Křestánová, 2007, 2021

ISBN 978-80-257-3489-6 (váz.)

ISBN 978-80-257-3255-7 (e-kniha)

O jeho moci mluví, o jeho milosti,
jenž světlem oděn jest, obklopen věčností,
jenž v hněvném povelu hromová mračna tvoří
na cestu temnotou pohání bouřné oře.

Robert Grant, *Zpěvy dávné i novodobé*

Ach hvězdy,
není snad vaše přičinění, co zdvíhá milencovu touhu
po drahé tváři? A když se tajně vpíjí v její čisté rysy,
nevnímá spíše odraz vašich čistých seskupení?

Rainer Maria Rilke, *Třetí elegie z Duina*

Z esence, která tvoří život, stoupají jemné páry.
Mrazivá, křehká noc je plná andělů
drtících na prach živé. Továrny září všemi okny,
nikdo neslyší vyzvánění.
Konečně jsme spolu, byť daleko od sebe.

John Ashbery, Klerik. Ze sbírky *Řeka a hory*

Jantarové kukátko je třetí, závěrečná část trilogie JEHO TEMNÉ ESENCE, která začíná svazkem *Zlatý kompas* a pokračuje knihou *Jedinečný nůž*. Děj třetího dílu osciluje mezi naším světem a několika dalšími.

V ZAKLETÍ SPÁNKU

... KDYŽ SE
ZE SLUJÍ
ŠELMY VYNOŘÍ,
SPÍČÍ DÍVKU
ZŘÍ...

WILLIAM BLAKE

V údolí stíněném rododendrony, na dosah spodního okraje sněhu na vrcholech hor, kde šplíchal potůček zbarvený mléčně bílým odstínem roztálé vody a kde mezi obrovitými borovicemi poletovali holubi a čerťky, ležela jeskyně, skrytá před zvědavými pohledy shora skalním převisem a odspodu těžkými, tuhými

listy hustého podrostu.

Lesy zvučely pestrou škálou zvuků: mezi kameny bublal potůček, jehličím borovic svištěl vítr, do bzíkání a povrzávání hmyzu se mísily občasné hlásky stromových zvířat a vytrvalý zpěv ptáků, a když někdy silnější poryv otřel dvě větve cedru či borovice o sebe, zazněly táhlým, hlubokým tónem cella.

Bylo to místo zalévané jasnou sluneční září, drobenou za každého počasí do nepravidelných skvrnek. Mezi pruhy a jezírky hnědozeleného stínu pronikaly k zemi paprsky citronově žlutého svitu a světlo tu nikdy nebylo stejné či neměnné, protože mlžný opar táhnoucí se co chvíli mezi vrcholky stromů tlumil sluneční jas do třpytné perleťového závoje a potahoval šišky borovic vrstvičkou vláhy, lesknoucí se ve slunci poté, co mlha ustoupila. Někdy se oblačná vlhkost srážela do drobounkých kapiček, které se v podobě napůl mlhy, napůl deště spíš snášely, než padaly dolů a tichounce šelestily mezi miliony zelených jehliček.

Hned vedle potůčku se táhla úzká stezička vedoucí z vesnice, čítající sotva pár pasteveckých chatrčí, k polorozpadlé svatyni na úbočí jen kousek od ledovce, kde se v neutuchajícím horském větru třepetaly

vybledlé hedvábné praporky a kam pobožní vesničané přinášeli obětiny v podobě sladových koláčků a sušeného čaje. Díky zvláštní hře světla v těsném sousedství ledu se v parách zahalujících vystoupilé čelo údolí bez ustání mísily všechny barvy duhy.

Jeskyně ležela ve svahu o něco výš nad stezkou. Kdysi v ní přebýval jakýsi světec, meditoval tu, postil se a modlil, a úcta k jeho památce se přenesla na celé okolí. Jeskyně byla přibližně deset metrů hluboká a díky suchému podloží mohla poskytnout dokonalé přístřeší medvědu nebo vlkovi, ale po dlouhá léta tu hnízdili jen ptáci a netopýři.

Stvoření, které se teď krčilo v jejím ústí a s nastraženými ušima těkalo černými očkami sem a tam, však nepatřilo ani k jednomu, ani k druhému. Do husté zlatavé srsti se mu ztěžka opíral sytý sluneční svit a v hbitých opičích prackách převracelo borovou šišku, špičatými prsty odlupovalo šupinu za šupinou a vyškrabovalo zpod nich sladká jádérka.

Za ním, na samé hranici dosahu slunce, ohřívala paní Coulterová v mělkém hrnci na petrolejových kamínkách trochu vody. Její daemon krátce varovně zarepetil a paní Coulterová zvedla hlavu.

Po lesní stezičce se sem od vesnice blížilo děvčátko. Paní Coulterová ho dobře znala: Ama sem nosila jídlo už pěknou řádku dní. Hned jak sem dorazila, postarala se paní Coulterová, aby se rozneslo, že je svatá žena zabraná v meditacích a modlitbách a že se přísahou zavázala nikdy nepromluvit s mužem. Ama byla ze všech místních jediná, čí návštěvy byla ochotná přijmout.

Tentokrát však děvčátko nepřicházelo samo. Otec, který ji doprovázel, se ale držel stranou a nechal holčičku vystoupat k jeskyni samotnou.

U vchodu do jeskyně se Ama poklonila.

„Otec vzkazuje uctivé pozdravení a přání všeho dobrého,“ řekla.

„Zdravím tě, dítě,“ odpověděla paní Coulterová.

Devčátko přinášelo raneček zabalený ve vybledlém bavlněném hadříku. Položilo ho paní Coulterové k nohám a nesměle jí podalo skromnou kytičku, asi tucet sasanek svázaných bavlnkou. Rychle, nervózně

přítom něco drmolilo. Paní Coulterová jazyku místních horalů trochu rozuměla, ale soudila, že je lepší nedávat najevo, jak dalece je schopná se domluvit. Usmála se tedy a gestem holčičce naznačila, aby byla zticha a sledovala jejich dva daemony. Zlatý opičák nastavoval drobnou černou dlaň a Amin daemon se k ní v podobě motýla obezřetně třepotal blíž a blíž, až se nakonec usadil na zrohovatělém ukazováčku.

Opice si ho pomalu přiložila k uchu a paní Coulterové dolehl do vědomí tenounký pramínek porozumění, v jehož světle začala dívka slova dávat zřetelný smysl. Vesničany těšilo, že se v jeskyni usadila svatá žena, ale proslýchalo se, že s ní přebývá jakýsi podle všeho mocný a nebezpečný společník.

Právě jeho přítomnost dělala vesničanům těžkou hlavu. Je ta druhá bytost sluha paní Coulterové, nebo její pán? Nemá ona sama v úmyslu škodit okolí? A proč vůbec přišla právě sem? Jak dlouho tu hodlají zůstat? Ama proplétala svěřené dotazy tisícem vlastních obav a pochybností.

Zatímco paní Coulterová vstřebávala daemonovým prostřednictvím smysl otázek, začalo se jí v mysli rýsovat krajně nezvyklé řešení: vždyť může děvčátku říct pravdu! Pochopitelně ne celou, ale přinejmenším část ano. Nejradši by se při tom pomyšlení rozesmála, ale když promluvila, nezněla v jejím hlase ani špetka pobavení.

„Ano, je tu se mnou ještě někdo další. Ale bát se jí opravdu nemusíte. Je to moje dcera a je zakletá do spánku. Proto jsme přišly sem, ukrýváme se před čarodějem, který ji zaklel, a já se pokouším přijít na to, jak jí pomoci. Jestli chceš, pojď se na ni podívat.“

Její vlídný hlas už Amu zpola upokojil, ale přece jen se ještě trochu bála, zvláště po všech těch řečech o kouzelnících a čárech. Zlatý opičák ale držel jejího daemona jemně jako peříčko, a navíc byla zvědavá. Opatrně vešla za paní Coulterovou do jeskyně.

Otec na pěšince pod nimi o krok postoupil a jeho vraní daemon jednou dvakrát máchl křídly, ale oba zůstali na místě.

Paní Coulterová zapálila svíčku, protože světla rychle ubývalo, a vedla děvčátko až dozadu do jeskyně. Holčička v šeru poplašeně blýskala očima do všech stran a prsty obou rukou se střídavě dotýkala palců, aby zmátla a zahнала zlé duchy.

„Vidíš?“ řekla paní Coulterová. „Nikomu neublíží. Nemáte se čeho bát.“

Ama sklopila oči k postavě zachumlané ve spacím pytli. Leželo před ní děvče o nějaké tři čtyři roky starší než ona, s vlasy, jaké jakživa neviděla – byly světlé, ale jejich zvláštní sytý odstín připomínal ze všeho nejvíc lví hřívu. Rty měla dívka pevně stisknuté a skutečně spala, o tom nebylo pochyb, protože stejně zhluboka oddychoval i její daemon, stočený do klubíčka těsně u jejího hrdla. Vypadal trochu jako promyka, jen barvu měl zlatavě rezavou a byl o něco menší. Zlatý opičák se spícímu zvířátku láskyplně probíral srstí mezi ušima a Amě neušlo, jak sebou druhý daemon neklidně zavrtěl a slabounce, chraplavě zakníkl. Amin daemon se v podobě myšky přitiskl děvčátku na krk a vystrašeně jí vykukoval zpod vlasů.

„Tak tatínkovi pěkně pověz, co jsi viděla,“ nabádala ji paní Coulterová. „Žádného zlého ducha tu nemám. Je tu jen má dcerka, uvržená kouzlem do spánku, a já na ni dávám pozor. Ale nezapomeň otci říct, prosím tě, že to musí zůstat mezi námi. Kromě vás dvou se nesmí nikdo dozvědět, že je Lyra tady. Kdyby se k tomu čaroději doneslo, kde ji najít, přišel by sem a zahubil ji, ji i mě a všechno v okolí. Tak koukej mlčet. Tatínkovi to pověz, ale jinak nikomu.“

Přiklekla vedle Lyry, dlaní jí shrnula z obličeje zavhlé vlasy a pak se sklonila a políbila dceru na tvář. Když znovu zvedla hlavu a statečným úsměvem zakryla lítost, spatřila Ama v jejím pohledu tolik smutku a lásky, že se jí samotné zalily oči slzami.

Paní Coulterová holčičku za ruku odvedla k ústí jeskyně a neušlo jí, že je otec zdola nepřestává ustaraně sledovat. Sepjala ruce a uklonila se jeho směrem, načež muž odpověděl stejným gestem. Bylo znát, jak

se mu ulevilo, když se jeho dcera uklonila ženě v jeskyni i očarované spící dívce, otočila se k nim zády a rozběhla se v houstnoucím šeru po pěšince dolů. Otec i dcera se ještě jednou uklonili směrem k jeskyni a pustili se ze svahu, kde zanedlouho zmizeli v temných stínech květy obtěžkaných rododendronů.

Paní Coulterová se vrátila ke svému rendlíku. Voda už se skoro vařila.

Přidřepła si a začala do ní drolit suché listí, dvě špetky z jednoho pytlíčku, jednu z druhého, a k tomu tři kapky bledě žlutého oleje. Energeticky všechno promíchala a v duchu počítala, dokud neuplynulo pět minut. Pak odstavila rendlík z plotny a položila ho na zem, aby odvar vychladl.

Všude kolem leželo vybavení z tábora u modrého jezera, kde zemřel sir Charles Latrom: spací pytel, batoh s náhradním oblečením a pomůckami na praní a tak podobně. Byl tu také plátěný kufřík s pevným dřevěným rámem a vyložený látkou z vláken kapoku, kde přechovávala nejružnější nástroje a kožené pouzdro s pistolí.

Odvar v řídkém vzduchu rychle chladl, a sotva dosáhl tělesné teploty, paní Coulterová ho opatrně přelila do plechového pohárku a odnesla dozadu do jeskyně. Opičák zahodil šišku, ze které vybíral semínka, a pustil se za ní.

Paní Coulterová si odložila pohárek na plochý kámen a přiklekla k Lyře. Zlatý opičák se jí přikrčil k druhému boku, připravený chytit Pantalaimona, kdyby se náhodou probudil.

Lyra měla vlhké vlasy a oči se jí pod víčky pohybovaly. Začínala sebou vrtět. Už když ji předtím políbila, ucítila paní Coulterová slabé zakmítání řas a věděla, že když si nespíší, Lyra se co nevidět probudí.

Zajela jí dlaní pod hlavu a druhou rukou odhrnula dceři z čela zavlhlý pramínek vlasů. Lyra pootevřela rty, slabounce zasténala, a Pantalaimon se jí přisunul o kousek blíž k hrudníku. Zlatý opičák nespouštěl z Lyřina daemona oči a drobnými černými prstíky přitom nervózně pošukával lemem spacího pytle.

Pod přísným pohledem paní Coulterové pustil látku a nepatrně ucouvl. Žena dceři jemně nadzvedla ramena a Lyře se bezvládně svezla hlava do strany, ale vzápětí se spící dívka prudce nadechla, zaškubala ztěžklými víčky a pootevřela oči.

„Rogere,“ mumlala neřetelně. „Rogere, kde jsi? Nevidím tě...“

„Pssst,“ konejšila ji matka šeptem. „Pssst, zlatíčko, hezky vypij tohle.“ Naklonila Lyře pohárek k ústům a nechala jí na rty stéct pár kapek. I v polospánku je jazyk ucítil, pohnul se a slízl je, a paní Coulterová nalila dceři do úst druhý drobný doušek a po něm další a další, pomalu a trpělivě, aby Lyra měla dost času každý spolknout.

Trvalo to několik minut, ale nakonec byl pohárek prázdný a paní Coulterová Lyru znovu uložila. Sotva se hlavou dotkla země, přesunul se jí Pantalaimon opět ke krku. Nazlátle rezavou srst měl vlhkou, podobně jako Lyra vlasy. Oba dva už zase tvrdě spali.

Zlatý opičák se lehkými poskoky vrátil k ústí jeskyně a jako prve se usadil s pohledem upřeným na pěšinku pod sebou. Paní Coulterová namočila v umyvadle studené vody žínku a otřela Lyře tvář. Pak rozeprala spací pytel a omyla jí paže, krk a ramena, protože Lyra byla v jednom ohni. Nakonec vzala hřeben a jemně rozčesala zcuchané prameny, shrnula je dívce z čela a uprostřed rozdělila úhlednou pěšinkou.

Nechala spací pytel rozeprnutý, aby se Lyra trochu ochladila, a rozbalila raneček od Amy. Bylo v něm pár chlebových placek, kotouček lisovaných čajových lístků a trocha lepkavé rýže zabalené ve velkém listu. Bylo načase rozdělat oheň.

Chlad z hor sem v noci doléhal obzvláště pronikavě. Zručnými pohyby naškrabala nožem troud, připravila ohniště a škrtna sirkou. I tohle bylo třeba mít na paměti: sirky docházejí, a stejně tak petrolej do kamínek. Od téhle chvíle musí myslet na to, aby nenechala oheň vyhasnout ve dne ani v noci.

Její daemon byl rozladěný. Nezamlouvalo se mu, co se v jeskyni děje, ale kdykoli se pokusil s ní promluvit, rázně ho odbyla. Obrátil se k ní

zády, v každé křivce tělíčka jasně čitelné pohrdání, a rozmrzele cvrknal do tmy oloupané šupiny z šišky. Nevěnovala mu pozornost a dál se soustředila na práci. Zkušeně rozdělala oheň a dala nad něj vařit trochu vody na čaj.

Jeho pochybnosti ji ale přece jen nakazily, a zatímco drolila tmavě šedou kostku čaje do vody, vrtalo jí hlavou, co ji to vlastně napadlo, jestli se snad úplně nezbláznila, a hlavně jedna stále se vracející otázka: co se stane, až to zjistí církev? Zlatý opičák měl pravdu. Nejenže tu schovávala Lyru, skrývala i skutečnost sama před sebou.

Chlapeček se vynořil ze tmy, vystrašený a plný naděje. „Lyro... Lyro... Lyro...” šeptal pořád dokola.

Za jeho zády viděla další postavy, ještě přízračnější než on, a ještě tišší. Připadalo jí, že patří všichni k témuž společenství, že jsou téhož druhu, ale neměli tváře viditelné jejím očím ani hlasy, kterými by promluvili. Ani jeho hlas nikdy nepřesáhl sotva slyšitelný šepot a tvář měl zastíněnou a rozmlženou jako napůl zapomenutou vzpomínku.

„Lyro... Lyro...”

Kde to byli?

Na jakési rozlehlé pláni, kam olověná obloha nepropouštěla žádné světlo a obzor byl kolem dokola zahalený mlhou. Pod sebou měli holou půdu, na mlat udupanou miliony nohou, byť tyhle nohy nevážíly ani tolik co pírkó; musel ji tedy upěchovat čas, i když čas v tomhle místě už dávno znehybněl, takže to nejspíš byla daná věc. Tohle byl konec všeho prostoru, poslední ze všech světů.

„Lyro...”